

GOTLANDS HEMBYGDSFÖRBUNDS

ÅRSSTÄMMA 7 APRIL 2019

I ETELHEMS BYGDEGÅRD

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

&

ÅRSBOKSLUT 2018

MED VERKSAMHETSPLAN 2019-2020

BUDGET 2019

Innehåll:

Verksamhetsberättelse	3
Gotländska Ängskommitténs verksamhetsberättelse	11
Årsbokslut	14
Revisionsberättelse	19
Verksamhetsplan 2019- 2020	20
Budget för 2019	23
Stämmans program	24

Gotlands Hembygdsförbund

Strandgatan 14

621 56 Visby

Tel: 070-786 51 74 (numret går till
kulturarvskonsulent Sofia Hoas som är kontaktperson
för förbundet)

E-post: kontakt@gotlandshembygd.se

Hemsida: www.hembygd.se/gotland

Styrelsen för Gotlands Hembygdsförbund får härmed lämna följande berättelse över sin verksamhet 2018

STYRELSE

Ordförande: Kjellåke Nordström (Visby)

Vice ordförande: Gunnel Wallin (Sanda)

Sekreterare: Annelie Adolfsson (Alva)

Kassör: Magnus Röcklinger (Fleringe)

Övriga ledamöter: Mien Niklasson (Habblingbo), Lars Olsson (Ardre), Annika Melin (Visby),
Susanne Thedéen (Ardre) och Anna Tiles (Vänge)

Adjungerad: Johan Gardelin (Fardhem) kulturarvskonsulent
Anders Lekander, Gotländska Ängskommittén

Revisorer: Margaretha Närström (Tofta), Alvar Stenqvist (Buttle)

Revisorssuppleant: Mats Ahlby (Viklau)

Valberedning: Göte Johansson (Sjonhem), Rune Melin (Visby)
och Ing-Marie Tellström (Öja)

Styrelsens sammanträden

Styrelsen har under året haft sju protokollförda sammanträden. Utöver detta har ledamöterna haft möten i olika arbetsgrupper, vid sidan om representation i stiftelser och föreningar.

Övre raden från vänster: Anders Lekander (Gotländska Ängskommittén), Lars Olsson, Magnus Röcklinger, Kjellåke Nordström, Annelie Adolfsson, Mien Niklasson, Anna Tiles. Nedre raden från vänster Sofia Hoas (kulturarvskonsulent), Gunnel Wallin, Annika Melin och Susanne Thedéen.

REPRESENTATION

Förbundet har varit representerad i följande organisationer:

Stiftelse	Ordinarie	Ersättare
<i>Föreningen Gotlandståget</i>	Kjellåke Nordström	
<i>Föreningen Gutekorn</i>	Lars Olsson	
<i>Märta och Ingmar Lindkvists stiftelse till stöd för föreningen Gotlandståget (Tulestiftelsen)</i>	Magnus Röcklinger	Gunnel Wallin
<i>Ragnar och Lydia Nilssons stiftelse</i>	Kjellåke Nordström	Mien Niklasson
<i>Stiftelsen Bläse kalkbruk – industriminne</i>	Magnus Röcklinger	Clary Winberg
<i>Stiftelsen Gotlands lantbruksmuseum</i>	Mien Niklasson	Lars Olsson
<i>Stiftelsen Medeltidsveckan</i>	Annelie Adolfsson	Kjellåke Nordström
<i>Stiftelsen Vanges gårdsmuseum</i>	Mien Niklasson	Lars Olsson
<i>Stiftelsen Vike minnesgård</i>	Annika Melin	Magnus Röcklinger
<i>Gotlands kulturarvsråd</i>	Magnus Röcklinger	Kjellåke Nordström

Bungeaur, foto av Annelie Adolfsson taget vid en tur till den fina lilla ön.

MEDLEMMAR

Gotlands Hembygdsförbund hade vid årets slut 73 hembygdsföreningar samt 18 gillen, institutioner, lokala museer och övriga föreningar som medlemmar:

Medlemmar i föreningar som ingår i både Sveriges Hembygdsförbund och GHF	13 286
Övriga lokala föreningar och museer	18
Prenumeranter på <i>Spördagar</i> :	285 varav 105 via förening

Medlemsavgift 2018: 300 kr per år för anslutna föreningar och 2 kr per år och medlem.
Härutöver betalar anslutna föreningar 13 kr per år och medlem till Sveriges Hembygdsförbund via Gotlands Hembygdsförbund. Övriga organisationer, lokala museer med flera betalar 2 500 kr per år till Gotlands Hembygdsförbund varav 2 000 kr går till Sveriges Hembygdsförbund.

Genom att vara medlem i Sveriges Hembygdsförbund får föreningarna flera medlemsförmåner, bland annat Hembygdsförsäkringen där olycksfallsförsäkring ingår, liksom en egen hemsida. Läs mer på www.hembygd.se.

HEMBYGDSTRÄFFAR

Under 2018 års Hembygdsträffar diskuterades i första hand hur man kan arbeta med barn och unga för att få inspiration till att ansöka om de medel Gotlands Hembygdsförbund avsatt för just arbete med barn och unga. Det informerades även om aktuella frågeställningar regionalt och på riksplanet.

Träffarna hölls i Rute, Hörsne-Bara, Mästerby, Ala, Levide-Gerum med respektive lokal hembygdsförening som värd. De fem träffarna lockade 111 deltagare från 44 olika föreningar.

På hembygdsträffarna informerades bland annat om folkskolans 175-årsjubileum, de utbildningar som planerades för året, hur Hembygdens år avlöpte och innehållet i årets utgåva av Från Gutabygd. En stor del av tiden var avsatt till diskussioner om hur vi arbetar, vill arbeta och hur vi kan utveckla arbetet med vårt gemensamma kulturarv.

Årsmötet

Gotlands Hembygdsförbund årsmötet hölls i Västerhejde bygdegård den 22 april 2018. Hembygdsföreningarna på Gotland har fler än 13 500 medlemmar uppdelade på 19 gillen och 79 föreningar där Bunge sockenförening är den nyaste.

Avgående ordförande i Hembygdsförbundet, Rune Melin, Visby, hälsade alla välkomna. Till dagens mötesordförande valdes Hans Klintbom, Västerhejde.

Ann Calissendorff Smith från Västerhejde Hembygdsförening berättade lite om deras aktiviteter och om utskicket Västerhejdekrönikan som delas ut till alla hushåll i området. Föreningen bildades 1982 och man har 750 medlemmar. Hans Klintbom berättade om bygdegårdsföreningens och hembygdsföreningens samarbeten. Avgående kulturarvskonsulent Annelie Adolfsson Rosén, Alva, presenterade sin efterträdare, Johan Gardelin, Fardhem, som informerade om Kulturarvsdagarna i september då alla hembygdsföreningar har möjlighet att visa upp sina verksamheter. Annelie berättade också om årets satsning på barn och unga där Hembygdsförbundet avsatt medel för föreningarna att söka till olika projekt. Pia Hederstedt, Lojsta, från Vuxenskolan påminde om allemansrätten och om broschyrer man kan beställa från Naturvårdsverket.

Sedan lästes det motiveringar och delades ut hedersnålar till följande fem medlemmar från olika föreningar; Elsa Johansson och Ingolf Johansson, Lojsta Slott, Irene Pettersson, Havdhem, Jan Norberg Östergarn, Gammelgarn samt Kristine Skottling, Lärbro. Då den sistnämnda medlemmen inte kunde närvara läste Clary Winberg, Lärbro, några rader från denna.

Sedan vidtog sedvanliga mötesförhandlingar. Till ny ordförande för Hembygdsförbundet valdes Kjell-Åke Nordström, Visby. Annelie Adolfsson Rosén, Alva, Annika Melin, Visby och Gunnell Wallin, Sanda valdes som nya ledamöter. Ett hedersledamotskap utdelades till Göte Johansson, Sjonhem, som verkat som förbundets kassör under många år. Ing-Marie Tellström, Öja, informerade om årets Från Gutabygd och om boksläppet 23 maj. Nästa år utkommer Från Gutabygd för 40:e gången. Anders Lekander, Visby, från Ängskommittén berättade om kommitténs arbete och om ängsresorna där man besöker varje änge vart femte år. Avslutningsvis skedde en del avtackningar, bland annat av avgående ledamöter Rune Melin, Göte Johansson och Ing-Marie Tellström. Därefter avslutades stämman.

Göte Johansson med sitt hedersmedlemsdiplom flankerad av avgående ordföranden Rune Melin och tillträdande dito Kjell-Åke Nordström.

Hedersnålar

Under årsmötet tilldelades följande personer hedersnål och diplom:

- ♦ Ingolf Johansson, Lojsta Slott hbf
- ♦ Elsa Johansson, Lojsta Slott hbf
- ♦ Irene Pettersson, Havdhem hbf
- ♦ Jan Norberg Östergarn, Östergarn-Gammelgarn hbf
- ♦ Kristine Skottling, Lärbro hade förhinder för dagen och representerades av Clary Winberg.

Möten med andra hembygdsförbund

Sveriges Hembygdsförbunds Riksstämma var förlagd till i Kalmar. Magnus Röcklinger representerade Gotlands Hembygdsförbund. Kjellåke Nordström deltog vid riksförbundets försäkringsmöte under februari i Stockholm.

KANSLI

Kanslifunktionen utförs enligt avtal av Gotlands Museum. Förbundet köper service för medlemshanteringsystem av företaget PositionEtt samt layout av medlemstidningen *Spördagar* och årsboken *Från Gutabygd* av Carlgrens Ord & Bild.

INFORMATION

För att spara på resurser används e-post och hemsidan för kommunikation till medlemsföreningarna. I övrigt har Gotlands Hembygdsförbunds hemsida www.hembygd.se/gotland utgjort den viktigaste informationskanalen utöver telefonkontakt och personliga möten. Facebook används för diskussion och kommunikation.

Föreningar utan e-post anmäler detta till GHF för att få information via brev.

FÖRLAGSVERKSAMHET

Från Gutabygd

Gotlands Hembygdsförbunds årsbok *Från Gutabygd* presenterades med ett boksläpp i Sävesalen på Gotlands Museum i maj. Boken som har tryckts i 1 000 exemplar fick uppmärksamhet i båda tidningarna. Den har sedan sommaren sålts via medlemsföreningarna och i bokhandeln, på Fornsalen och senare under Hushållningssällskapets julmarknad.

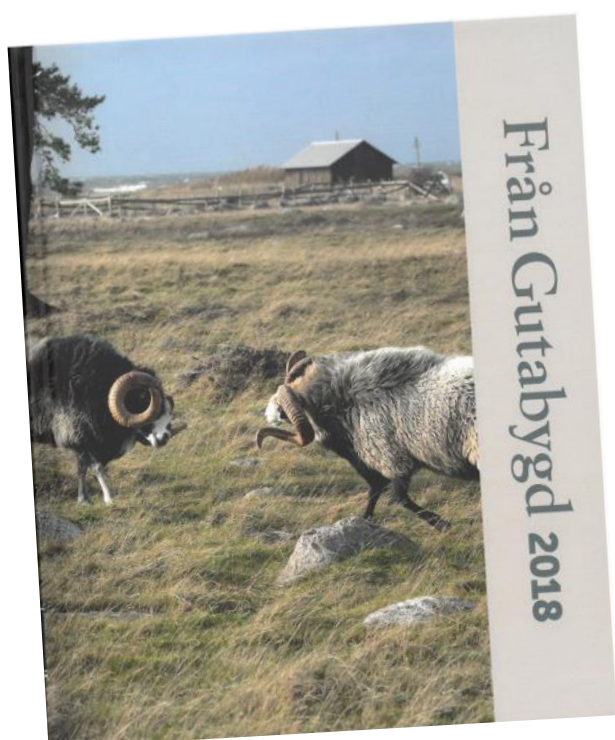
Medlemsföreningar har som medlemsförmån betalat 100 kr per bok vid köp av fler än tio böcker. Man har då kunnat sälja boken inom respektive förening till 150 kr med 50 kr förtjänst.

Från Gutabygdskommittén bestod av redaktör Annika Melin samt Gunnar Geisle, Gunilla Brogren, Anders Lekander, Anna Säre-Söderbergh och Ing-Marie Tellström.

Spördagar

Hembygdsförbundets medlemstidning *Spördagar* har under året utkommit med två nummer (varav det andra försenades och skickades ut till medlemmarna i januari) och bägge utgåvorna har varit föremål för positiva recensioner i öns tidningar. I *Spördagar* varvas medlemsinformation med aktuella artiklar om museer, föreningar, intressanta föremål och naturbetraktelser. Medlemsföreningar erhåller tre exemplar kostnadsfritt, medan enskilda medlemmar kan prenumerera på tidningen för 100 kr per år.

I redaktionskommittén ingår Annelie Adolfsson, Mien Niklasson och Ing-Marie Tellström.

ÖVRIGT

Gotlands Hembygdsförbund ingår i nätverket Gotlands kulturarvsråd som samlar de offentligt finansierade aktörerna som arbetar med kulturarvsfrågor på Gotland. Rådet träffas fyra gånger per år och syftet är att effektivisera och stärka kulturarvsarbetet på Gotland. Detta görs genom att lyfta aktuella frågor, utbyta information och ta initiativ till gemensamma projekt. I kulturarvsrådet ingår utöver Hembygdsförbundet Gotlands läns Hemslöjdsförening, Gotlands Museum, Landsarkivet i Visby, Länsstyrelsen i Gotlands län, Region Gotland, Uppsala universitet Campus Gotland och Visby stift. Region Gotland innehar ordförandeskapet och kulturarvskonsulenten är sekreterare.

Gotlands Hembygdsförbund fungerar som remissinstans åt bland andra Länsstyrelsen i Gotlands län, Region Gotland och Sveriges Hembygdsförbund.

Traditionsenligt deltog Gotlands Hembygdsförbund vid Almedalsbibliotekets bokmässa i april och på Hushållningssällskapets julmarknad på Wisby Strand i november, där det informerades samt såldes tidskrifter och böcker.

Gotlands Hembygdsförbund äger den så kallade Sparrekonsten vilken omfattar 495 tavlor och är spridd på offentliga inrättningar på ön.

Gotlands Hembygdsförbund tackar alla medlemmar för
ett fint hembygdsår.

Akvarell av Louis Sparre

Styrelsen för Gotlands Hembygdsförbund
Visby 2019-01-08

Kjellåke Nordström
ordförande

Gunnel Wallin
vice ordförande

Magnus Röcklinger
kassör

Annelie Adolfsson
sekreterare

Mien Niklasson

Lars Olsson

Annika Melin

Susanne Thedéen

Anna Tiles

Gotländska Ängskommittén

Verksamhetsberättelse för år 2018

LEDAMÖTER

Ordförande: Hjalmar Croneborg

Vice ordförande och sekreterare: Anders Lekander

Övriga ledamöter: Göran Allard, Gunnar Kotz (from 10 april), Eveline Lindgren (from 4 juli)

Ingvar Lundgren, Rolf Niklasson (tom 10 april), Daniel Nygren (from oktober 2016),

Karin Wågström.

Evelina Lindgren är regioneolog och representerar Region Gotland i kommittén. Gunnar Kotz ersätter Rolf Niklasson som representant för Liljewalchska stiftelsen, skogsmedlen.

Erik W Ohlsson är hedersordförande i kommittén.

Delar av Ängskommitténs styrelse.

Gotländska Ängskommittén bildades 1944 som en självständigt arbetande, permanent inrättad, kommitté inom Gotlands Hembygdsförbund och har sedan dess verkat för det gotländska hävdade ängets bevarande. Gällande reglemente för Gotländska Ängskommittén fastställs av Gotlands Hembygdsförbunds styrelse, dit kommittén rapporterar om sin verksamhet.

SAMMANTRÄDEN OCH MÖTEN

Sammanträden

Ängskommittén sammanträdde den 23 januari, 10 april, 4 juli och 9 oktober, samt genomförde sina ängsresor 7, 14 och 21 september. Vid dessa möten har Ängskommittén fört en löpande diskussion om hur vi kan avgränsa vad som är ett änge och vad som inte är det, samt vem som ska belönas när fler olika aktörer är inblandade i ängshävderna i ett änge. En princip vad gäller utdelningen av belöningar är att endast en belöning delas ut till hävderna av ett änge, även om flera aktörer medverkat. Några slutgiltiga svar på dessa frågor har vi inte, men vi håller diskussionen levande. Tills vidare görs en bedömning utifrån varje ängs förutsättningar.

Vid ängsresorna kunde vi med glädje konstatera att de flesta besökta ängen var i god hävd. Några få låg i vanhävd. Sommarens extrema torka märktes mindre i ängerna än på många andra marker. Trädens djuprotning och skuggning av marken visar sig vara särskilt värdefull under torrår.

Årets försommarvandring

Ängskommitténs försommarvandring ordnades den 16 juni i Stenkyrka socken där vi besökte Ekebysänget i Salmbärshagen och hembygdsgården med hembygdsänget. Vi blev väl mottagna av Stenkyrka hembygdsförening. Tyvärr kom inte så många deltagare till denna aktivitet.

Årets ängesdag

Ängsdagen genomfördes i Etelhem bygdegård den 10 november. Dagen arrangerades i samarbete med Gustaf Larsson Sällskapet. Sven-Ingemund Svantesson och Lars-Ulle Gadefors berättade, läste dikter och spelade musik med anknytning till Gustaf Larsson. 33 belöningar delades ut för ängen i god hävd. Noterbart är att Ängskommittén för första gången kunde dela ut en nygammal belöning och en helt ny. David Ahlqvist-litografin "Efter slätterölet", där Gotländska Ängskommittén äger originalplåten, har tryckts i en ny upplaga, med modern teknik. Johannes Nevala har gjort ett originaltryck, "Blåvinge i gotländskt änge", där Gotländska Ängskommittén disponerar hela upplagan.

Referensgrupper

16 november genomförde Ängskommittén ett möte med den referensgrupp som skapats för att stödja kommitténs arbete med samråd och bedömningar. Referensgruppen, som startade 2014 och sedan dess sammanträtt årligen, omfattar drygt 20 personer, med bred representation från berörda parter.

TRÄDSJUKDOMAR

Almsjuka påträffades på Gotland första gången hösten 2005. Sjukdomen har bekämpats på Gotland sedan 2006, till en början i liten omfattning och de första åren i Länsstyrelsens regi. Skogsstyrelsen ansvarade för att genomföra bekämpningsinsatserna från 2011, och sedan 1 juli 2013 genom projektet LifeELMIAS som medfinansieras av EU-kommissionen, men som avslutats i december 2018. Resultatet av bekämpningsåtgärderna hittills visar att man lyckats kontrollera spridningen av almsjuka på Gotland. Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen på Gotland samt SLU och ArtDatabanken är därför angelägna om att åtgärder för att bekämpa almsjukan fortsätter och har därför arbetat aktivt med frågan. Hur åtgärderna ska finansieras när LifeELMIAS avslutats är däremot inte löst. Ängskommittén ser med stor oro på vad som kommer att hända om inte bekämpningsprogram kan permanentas genom säkrad finansiering.

Askskottsjukans följder i de gotländska ängarna är svåra, i många ängar mycket svåra.

EKONOMI/ANSLAG

Ängskommittén har erhållit 20 000 kronor från Liljewalchska Stiftelsen och 15 000 kronor av Egenomsnämnden i Visby stift. Dessa medel täcker i stort sett kostnaden för att rama in ängsbelöningarna för året. Arbete har pågått med att få klarhet om några fonder som finns knutna till Solsänget och Anglarve änge och pågår ännu. Till Anglarve änge i Träkumla finns en fond knuten, och ansträngningar görs för att finna lösningar för att dessa medel ska kunna omsättas på ett korrekt sätt, så att de kan komma de gotländska ängarna till nytta.

VERKSAMHET I ÖVRIGT

Ängskommittén har medverkat i Länsstyrelsens arbete med att ta fram en ny informationstavla om de gotländska ängarna och som kan sättas upp i alla ängen där man så önskar. Skylten blir klar i en första upplaga under 2019. Nils Forshed svarar för illustrationer och konstnärlig utformning av skylten, Länsstyrelsen och Ängskommittén för idé och text.

Under året har Ängskommittén arbetat med ett antal förslag till framtidsytande projekt, som på olika sätt kan tänkas gynna och stärka gotländsk ängshävd. Förhoppningen är att flera av dem ska kunna finansieras under kommande år, inte minst via Jordbruksverkets s.k. landsbygdsutvecklingsprogram. Två konkreta programpunkter under året har varit en lieslätterträff i Idrottsänget i Väte och en maskinvisningsdag på Lövsta, där olika maskiner lämpade för slätterängar provades.

Särskilt fokus har lagts på ängen som nyss fallit ur hävd, eller som är på väg att göra det. En åtgärd som prövas är att Länsstyrelsen bildar naturreservat av några ängen på kyrkans mark, för att man ska få större möjligheter att säkra den framtida hävden där.

Även i år uppmuntrades att skolelever får faga i närliggande (eller andra) ängen. Några exempel är att skolklasser från Romaskolan fagat i Allekvia änge, Augustas änge och Mangsarveänget. Gymnasieelever från Visby fagade i Östergarns prästänge och Ardre prästänge. Elever från Solbergaskolan i Visby fagade i Hörsne Prästänge. Elever från Högbyskolan har fagat i Hulte Kruppar, Högby äng, Stabbgårdsänget, A-änget i Garda, Hummelbosänget, Rosarve änge, Silte prästänge, Bölske änge. Öja prästänge och Lojsta prästänge. Atheneskolan har fagat det närliggande Fardhem prästänge.

Ängskommittén har haft flera underhandskontakter med styrelsen i Gotlands Hembygdsförbund under året, och är normalt med vid hembygdsförbundets styrelsemöten som adjungerad part.

Med ett varmt tack till alla som på olika sätt bidragit till en god ängsvård på Gotland under året.

16 januari 2019, Gotländska Ängskommittén

ÅRSBOKSLUT 2018

Styrelsen för Gotlands hembygdsförbund får härmed avge årsbokslut för räkenskapsåret
1 januari 2018 – 31 december 2018.

Resultatdisposition

Styrelsen föreslår att den balanserade vinsten (kronor):

balanserade vinstmedel	1 572
årets vinst	<u>19 047</u>
	20 619

disponeras så att:

gåvor till Hyllnings- och minnesfonden överförs till ändamålsbestämda medel	900
lämnade anslag ur donationsfonderna belastar ändamålsbestämda medel	- 51 000
avkastning på donationsfonders värdepapper överförs till ändamålsbestämda medel	104 270
Ängskommitténs underskott belastar Ängskommitténs medel	- 2 747
resterande underskott överföres	<u>- 30 804</u>
	20 619

Förbundets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkningar med tilläggsupplysningar.

Resultaträkning

belopp i kronor	not	2018	2017
Verksamhetsintäkter	2		
Medlemsavgifter		54 446	57 502
Gåvor och bidrag	3	193 775	201 475
Nettoomsättning		97 871	88 776
Övriga verksamhetsintäkter		25 501	61 940
Summar verksamhetsintäkter		371 593	409 693
Verksamhetskostnader	2		
Lämnade anslag	4	- 21 000	-
Råvaror och förnödenheter		- 200 110	- 201 002
Övriga externa kostnader		- 235 706	- 254 975
Summa verksamhetskostnader		- 456 816	- 455 977
Verksamhetsresultat		- 85 223	- 46 284
Resultat från finansiella poster			
Direktavkastning på värdepapper	2	104 270	98 260
Årets resultat		19 047	51 976

Balansräkning

belopp i kronor 2017	not	31 december 2018	31 december
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Fastigheter, byggnader och nyttjanderätter	5	7 000	8 000
Sparrekonsten och övrigt		2 000	2 000
Värdepapper	6	1 316 109	1 316 109
Summa anläggningstillgångar		1 325 109	1 326 109
Omsättningstillgångar			
Lager Ängskommittén		99 200	96 400
Boklager		1 000	1 000
Kundfordringar		10 200	-
Övriga kortfristiga fordringar		7 000	-
Likvida medel		555 196	613 317
Summa omsättningstillgångar		672 596	710 717
SUMMA TILLGÅNGAR		1 997 705	2 036 826
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	7		
Ändamålsbestämda medel			
Ändamålsbestämda medel		1 756 234	556 234
Summa ändamålsbestämda medel		1 756 234	556 234
Balanserade vinstmedel			
Ängskommitténs medel		3 420	6 812
Balanserad vinst		1 572	1 146 204
Årets vinst		19 047	51 976
Summa balanserade vinstmedel		24 039	1 204 992
Summa eget kapital		1 780 273	1 761 226
Kortfristiga skulder			
Skuld till förvaltnad stiftelse		142 765	212 965
Leverantörsskulder		7 529	-
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		64 138	1 635
Övriga kortfristiga skulder		3 000	61 000
Summa kortfristiga skulder		217 432	275 600
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 997 705	2 036 826

Tilläggsupplysningar

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsbokslutet är upprättat enligt BFNAR 2010:1 Ideella föreningar och registrerade trossamfund som upprättar förenklat årsbokslut samt tillämpliga delar av årsredovisningslagen.

Not 2 Uppdelad resultaträkning

	not	kansli och förlag	ändamåls- bestämt	Ängs- kommittén	elimineras	summa
Intäkter						
Medlemsavgifter		54 446	-	-	-	54 446
Gåvor och bidrag	3	177 000	900	45 875	- 30 000	193 775
Nettoomsättning						
Prenumerationer		22 800	-	-	-	22 800
Bokförsäljning		75 071	-	-	-	75 071
Övriga verksamhetsintäkter		25 501	-	-	-	25 501
Avkastning värdepapper		-	104 270	-	-	104 270
Summa intäkter		354 818	105 170	45 875	- 30 000	475 863
Kostnader						
Lämnade anslag	4	-	- 51 000	-	30 000	- 21 000
Råvaror och förnödenheter						
Tryckkostnader		-82 622	-	-	-	- 82 622
Formgivning med mera		- 69 136	-	- 37 149	-	- 106 285
Ängsdagar		-	-	- 11 203	-	- 11 203
Övriga externa kostnader						
Köpta kanslitjänster		- 159 180	-	-	-	- 159 180
Övriga förvaltningskostnader		- 76 256	-	- 270	-	- 76 526
Summa kostnader		- 387 194	- 51 000	- 48 622	30 000	- 456 816
Årets resultat		- 32 376	54 170	- 2 747	-	19 047

Not 3 Erhållna gåvor och bidrag

	2018	2017
<i>Allmänt</i>		
Region Gotland, verksamhetsbidrag	110 000	120 000
Kvarnfonden, försäkringsbidrag	10 000	-
Minnesgåvor till Hyllnings- och minnesfonden	900	1 475
<i>Ängskommittén, gåvor</i>		
Egendomsnämnden i Visby stift	15 000	15 000
Liljewalchska skogsfonden	20 000	20 000
Skogssällskapet	10 875	-
Mellanskog och övriga	-	5 000
<i>Från Gutabygd, tryckningsbidrag</i>		
Region Gotland	7 000	7 000
Sällskapet DBW	10 000	10 000
Ragnar och Lydia Nilssons stiftelse	5 000	8 000
Wilhelmina von Hallwyls Gotlandsfond	15 000	15 000
Hyllnings- och minnesfonden	20 000	-
Summa erhållna gåvor och bidrag, kronor	223 775	201 475
Avgår elimineringar	- 30 000	-
Netto	193 775	201 475

Tilläggsupplysningar, fortsättning

Not 4 Beslutade anslag

	2018	2017
<i>Gotlands hembygdsförbunds kvarnfond</i>		
Försäkringsbidrag, kvarnar	10 000	-
<i>Gotlands hembygdsförbunds hyllnings- och minnesfond</i>		
Bidrag barn och unga, Roma hbf	1 000	-
Tryckbidrag, Bunge sockenförening	2 000	-
Bidrag barn och unga, När hbf	3 000	-
Bidrag barn och unga, Steinbodi/Petesgården	15 000	-
Tryckbidrag, Från Gutabygd	20 000	-
Summa beslutade anslag, kronor	51 000	
Avgår elimineringar	- 30 000	-
Netto	21 000	-

Not 5 Fastigheter, byggnader och nyttjanderätter

	Taxeringsvärde	Bokfört värde
<i>Fastigheter</i>		
Östergarn Grogarns 1:22 och 3:1	-	1 000
Östergarn Bergängen 1:1	325 000	1 000
Träkumla Tjängdarve 1:11	-	1 000
<i>Byggnader</i>		
Halvards kvarn, Garde		1 000
Hundlausar kvarnar, Vamlingbo		1 000
<i>Nyttjanderätter</i>		
Lauters kvarn, Fårö – till 2039		1 000
Langhammars kvarn, Fårö – till 2029		1 000
Summa värdepappersinnehav		7 000

Under året har nyttjanderätten till stallet på Hästgatan 12 i Visby återlämnats, varvid en realisationsförlust om 1 000 kr belastat årsresultatet.

Not 6 Värdepapper

	Marknadsvärde	Bokfört värde
<i>Värdepapper inom donationsfonder</i>		
Aktier, Elisabeth och Gunnar Bachérs fond	1 936 949	274 478
Aktier, David och Tyra Ahlqvists minnesfond	333 334	139 750
Aktier, Hyllnings- och minnesfonden	137 150	75 781
<i>Till donationsfonder ännu inte fördelade värdepapper</i>		
Aktier	94 950	26 100
Korträntefond, Handelsbanken	506 098	500 000
Aktiefond, Handelsbanken	358 159	300 000
Summa värdepapper	3 366 640	1 316 109

Marknadsvärdet på värdepapper har minskat med 411 149 kr sedan föregående år.

Tilläggsupplysningar, fortsättning

Not 7 Förändringar av eget kapital

	Ändamåls- bestämda medel	Ängs- kommitténs medel	Balanserad vinst	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans	769 199	98 812	1 051 279	54 901	1 974 191
Förändrad redovisningstillämpning	- 212 965	4 400	-1 475	- 2 925	- 212 965
Förändrad redovisningstillämpning	-	- 96 400	96 400	-	0
Justerad ingående balans	556 234	6 812	1 146 204	51 976	1 761 226
Disposition av 2017 års resultat	-	- 3 392	55 368	- 51 976	0
Omdisposition till ändamålsbestämt	1 200 000	-	-1 200 000	-	0
Årets resultat	-	-	-	19 047	19 047
Utgående balans	1 756 234	3 420	1 572	19 047	1 780 273

Förändrad redovisningstillämpning

Beloppet -212 965 kr avser urskiljandet av den juridiska personen Stiftelsen Norra Gotlands härads tingshusbyggnadsskyldige ur förbundets eget kapital. Motsvarande belopp har tagits upp som kortfristig skuld till stiftelsen i ingående balans. Beloppet 4 400 kr avser kostnader som har redovisats direkt mot Ängskommitténs fria medel 2017. Beloppet 1 475 kr avser gåvor till Hyllnings- och minnesfonden under 2017 som har redovisats direkt i eget kapital. Enligt de nu gällande redovisningsreglerna skall dessa kostnader och intäkter redovisas över resultaträkningen. I och med att Ängskommitténs redovisning inte längre sker enligt kontantprincipen avförs 96 400 kr från Ängskommitténs eget kapital, motsvarande den del av ej avräknade lagerinköp som skett utanför årliga bidrag.

Omdisposition till ändamålsbestämda medel

Styrelsen fattade under 2018 beslut om att de samlade medel i eget kapital som över åren genererats från avkastning på donationsfondernas värdepapper, skall omfattas av samma användningsbegränsningar som donationsfondernas medel. Av detta skäl har 1 200 000 kr förts från fria medel till ändamålsbestämda medel. Motsvarande omdisposition kommer framdeles att ske i samband med disposition av årets respektive kommande års resultat.

Visby den 8 januari 2019

Kjellåke Nordström

Gunnel Wallin

Annelie Adolfsson Rosén

Magnus Röcklinger

Mien Niklasson

Annika Melin

Lars Olsson

Susanne Thedéen

Anna Tiles

REVISIONSBERÄTTELSE

Gotlands Hembygdsförbund

Undertecknade revisorer som utsetts att granska Gotlands Hembygdsförbunds räkenskaper och styrelsens förvaltning för år 2018, får efter slutförd revision avge följande berättelse.

Det är styrelsen som har ansvaret för föreningens ekonomi och verksamhet. Vårt ansvar begränsas till de handlingar och uppgifter som vi fått oss tillhanda.

För fullgörande av vårt uppdrag har vi tagit del av föreningens räkenskaper och däri intagna resultat- och balansräkningar, protokoll och andra handlingar som lämna upplysningar om föreningens ekonomi och förvaltning.

Den av oss företagna revisionen har inte givit anledning till anmärkning med avseende på till oss överlämnade revisionshandlingar, föreningens bokföring eller eljest beträffande förvaltningen av föreningens angelägenheter.

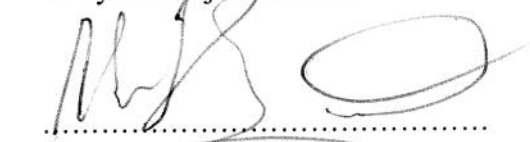
Vi tillstyrker:

Att de i årsredovisningen intagna balansräkningen per 2018-12-31 som slutade på 1 997 705 kr och resultaträkningen om 19 047 kr fastställs.

Att resultatet per 2018-12-31 förs i ny räkning.

Att styrelsen beviljas ansvarsfrihet för förvaltningen för den tid revisionen omfattar.

Visby den 23 januari 2019

Alvar Stenqvist

Margaretha Nährström

Verksamhetsplan för Gotlands Hembygdsförbund 2019-2020

Den svenska hembygdsrörelsens grundsyn

Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden. Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum. Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer.

Målsättning för Gotlands Hembygdsförbund

Gotlands Hembygdsförbunds ändamål är att vårda och synliggöra hembygdens kultur och miljö så att de blir en naturlig grund för ett gott liv.

Förbundet ska i detta syfte arbeta för att:

- Kunskapen om och känslan för hembygdens kultur- och naturarv fördjupas och förs vidare till kommande generationer.
- Kultur- och naturhistoriska minnen och miljöer tas tillvara och görs tillgängliga för alla.
- Kulturarv, miljö, tradition och hävdvunnen sed på Gotland skyddas vid planering och förändring av samhället samt verka för en positiv utveckling av en levande landsbygd.
- Stödja arbetet för tillvaratagande och vårdande av samlingar, uppgifter och bilder av kultur-historiskt intresse, vilka belyser den gotländska kulturens utveckling och särart.
- Främja vetenskaplig forskning vad avser hembygdsvård, ängsvård och hembygdsforskning samt annan forskning rörande Gotland.
- Främja samarbete mellan organisationer och föreningar inom Förbundet

Övergripande arbete

Den gotländska hembygdsrörelsen arbetar för att bevara och rädda viktiga delar av det gotländska natur- och kulturarvet. Att bevara och vårda är grundläggande frågor för kulturmiljövården men det är lika viktigt att synliggöra och tillgängliggöra vårt kulturarv som vi skapar idag. Gotlands Hembygdsförbund (GHF) arbetar övergripande med dessa frågor, bland annat genom att företräda hembygdsrörelsens intressen på regional nivå men också genom att stödja medlemsföreningarna i arbetet med hembygden och det lokala kulturarvet.

Förbundet kommer även fortsättningsvis att samverka med bland andra Gotlands Museum, Sveriges Hembygdsförbund, Länsstyrelsen i Gotlands län och hembygdsförbunden i nätverket Hembygd Öst.

Gotlands Hembygdsförbunds fokusområden:

Stöd till hembygdsföreningarna. GHF:s viktigaste område är att vara ett stöd för hembygdsföreningarna i deras arbete att värna det gotländska natur- och kulturarvet. Behovet av stöd tas fram i form av interna kontakter men framförallt genom dialog på vinterns hembygdsträffar.

Då det finns behov ska förbundet tillsätta särskilda arbetsgrupper för aktuella ämnen. Styrelsens ledamöter ska samtliga fungera som kontakt- och stödpersoner åt de lokala hembygdsföreningarna.

Hembygdsarkiv. GHF ska stödja hembygdsföreningarnas arbete med inventering och digitalisering av sina hembygdsarkiv samt säker förvaring av originaldokument. Detta kan ske genom utbildningar och samarbete med andra aktörer.

IT-utveckling. GHF ska bidra till IT-utveckling genom att utbilda hembygdsföreningarnas medlemmar i digitalisering av föremål, texter och foton. Förbundet ska arbeta med att synliggöra hembygdsrörelsen genom att erbjuda hembygdsföreningarna stöd och utbildning i att skapa och utveckla hemsidor.

Seminarier och utbildningar. GHF ska arrangera seminarier och utbildningar inom hembygdsrörelsens verksamhetsområden. Detta sker i samarbete med kulturarvskonsulenten.

Förlagsverksamhet. GHF ska fortsätta att utveckla förbundets årsbok *Från Gutabygd* som forum för gotländsk hembygdsforskning, men också stödja arbetet med att ge ut sockenböcker.

Förbundets medlemstidning *Spördagar* skall utkomma med två nummer per år. Möjligheten till extern finansiering ska undersökas. Artiklar äldre än tre år ska göras tillgängliga digitalt.

Barn och skola. GHF skall verka för att främja ungas intresse för hembygdens natur, kultur och historia, bland annat genom att samverka med Gotlands Museum i olika typer av arrangemang.

Ängshävd. Gotländska ängskommittén arbetar med att stödja ängshävdare och sprida kunskapen om god ängshävd på Gotland. Ängskommittén anordnar årligen en försommarvandring där ängar och deras skötsel diskuteras. En viktig uppgift är att genom regelbundna besök i Gotlands alla ängar följa ängshävdens och sedan belöna ängshävdarna under den årliga ängesdagen i november. Ängskommittén bevakar viktiga frågor gällande miljöersättningar och annan aktuell information och för det vidare till ängshävdarna. Se vidare www.gotlandsangar.se.

Samråd hembygd. GHF ska hitta mötesplatser för att utveckla samarbetet mellan myndigheter, föreningar och organisationer som arbetar för det gotländska kulturarvet och en levande landsbygd. Förbundet ska till exempel utveckla samarbetet med Gotlands Museum och Medeltidsveckan. En redan existerande konstellation är Gotlands Kulturarvsråd, där förbundet är en part.

Gotländska besöksplatser. GHF ska bidra till att utveckla besöks- och mötesplatser på landsbygden för att tillgängliggöra byggnader, platser, föremål, utställningar, sägner och kulturleder men också för att skapa möten mellan människor.

Hembygdsturism. Hembygdsrörelsens verksamhet är en attraktiv produkt för att ge besöksnäringen upplevelser. GHF ska tillsammans med föreningarna arbeta för att utveckla natur-, kultur- och ekoturismen på Gotland, till exempel genom att uppmuntra till att bjuda in våra besökare till kulturaktiviteter som sojdesbränning, täckating, ängshävd, brödbak, hantverk, slätterdagar osv.

Marknadsföra hembygdsrörelsen. GHF ska bidra till att marknadsföra och synliggöra hembygdsrörelsen, bland annat genom att i olika forum lyfta fram statistiken över ideellt arbete och den betydelse som det ideella arbetet i föreningarna har för det gotländska samhället.

Prioriterade åtgärder under 2019, då GHF planerar att

- Arrangera fem hembygdsträffar under januari-februari. (Genomfört)
- Erbjuder rådgivning till föreningarna.
- Arrangera utbildningar rörande Bygdebånd, hemsidan, utställningsteknik, vård av samlingar.
- I samarbete med kulturarvskonsumenten skicka ut minst fyra nyhetsbrev till medlemsföreningarna.
- Ge ut medlemskriften Spördagar i två nummer, till midsommar och till jul.
- Värva nya prenumeranter till Spördagar, bland annat genom erbjudanden till medlemsföreningarna.
- Ge ut medlemsboken Från Gutabygd.
- Arbeta för en ökad försäljning av medlemsboken.

Styrelsen för Gotlands Hembygdsförbund

BUDGET 2019

Budget 2019, tkr

	kansli och förlag	ändamåls- bestämt	Ängs- kommittén	elimineras	summa
Intäkter					
Medlemsavgifter	55	-	-	-	55
Gåvor och bidrag	187	-	35	- 30	192
Nettoomsättning					
Prenumerationer	23	-	-	-	23
Bokförsäljning	80	-	-	-	80
Övriga verksamhetsintäkter	12	-	-	-	12
Avkastning värdepapper	-	100	-	-	100
Summa intäkter	357	100	35	- 30	462
Kostnader					
Lämnade anslag	-	- 30	-	30	-
Råvaror och förnödenheter					
Tryckkostnader	-83	-	-	-	- 83
Formgivning med mera	- 57	-	- 27	-	- 84
Ängsdagar	-	-	- 9	-	- 9
Övriga externa kostnader					
Köpta kanslitjänster	- 160	-	-	-	- 160
Övriga förvaltningskostnader - 81	-	- 2	-	- 83	-
Summa kostnader	- 381	- 30	- 38	30	- 419
Årets resultat	- 24	70	- 3	-	43

Utfall 2018, tkr

	förlag	kansli och bestämt	ändamåls- kommittén	Ängs- elimineras	summa
Intäkter					
Medlemsavgifter	54	-	-	-	54
Gåvor och bidrag	177	1	46	- 30	194
Nettoomsättning					
Prenumerationer	23	-	-	-	23
Bokförsäljning	75	-	-	-	75
Övriga verksamhetsintäkter	26	-	-	-	26
Avkastning värdepapper	-	104	-	-	104
Summa intäkter	355	105	46	- 30	476
Kostnader					
Lämnade anslag	-	- 51	-	30	- 21
Råvaror och förnödenheter					
Tryckkostnader	-83	-	-	-	- 83
Formgivning med mera	- 69	-	- 37	-	- 106
Ängsdagar	-	-	- 11	-	- 11
Övriga externa kostnader					
Köpta kanslitjänster	- 159	-	-	-	- 159
Övriga förvaltningskostnader - 76	-	0	-	- 77	-
Summa kostnader	- 387	- 51	- 49	30	- 457
Årets resultat	- 32	54	- 3	-	19

Anslagspolicy för Gotlands hembygdsförbund

Antagen av styrelsen den 4 mars 2019

Denna policy syftar till att skapa underlag för styrelsens bedömning i samband med ansökan ur de fonder som förvaltas av Gotlands hembygdsförbund. Inledningsvis beskrivs bakgrunden till den preciserade anslagspolicy och hur de medel förbundet disponerar skall allokeras till de olika fonderna. Policyn prövas årligen vid det styrelsemöte som behandlar budgeten för nästkommande år.

Bakgrund till fonderna

Vid utgången av 2017 återfinns inom eget kapital i förbundets räkenskaper ändamålsenliga medel relaterade till Kvarnfonden, David och Tyra Ahlqvists minnesfond (Ahlqvists fond), Elisabeth och Gunnar Bachérs fond (Bachérs fond) samt Gotlands hembygdsförbunds hyllnings- och minnesfond (Hyllnings- och minnesfonden). Dessa ändamålsenliga medels inbördes storleksförhållande i eget kapital var 13 %, 50 %, 17 % respektive 20 % (exklusive Kvarnfonden: 24 %, 57 % respektive 19 %). Inom finansiella anläggningstillgångar redovisades vid utgången av 2017 aktieinnehav enskilt relaterade till samtliga fonder utom Kvarnfonden. Dessa tillgångar hade ett anskaffningsvärde på 0,5 mkr och ett marknadsvärde på 2,9 mkr. Utöver dessa finansiella tillgångar fanns tillgångar med i storleksordningen 1,0 mkr som rimligen relaterar till donerade medel, men som inte har fördelats till någon fond.

Hyllnings- och minnesfonden upprättades som en insamlingsfond av förbundet på 1980-talet. Kvarnfonden avsåg ursprungligen medel avsatta av de gotländska småkommunerna för kvarnrenoveringar och överfördes till förbundet efter storkommunreformen. För Ahlqvists fond upprättades aldrig något donationsbrev i samband med att medel donerades. Däremot antog styrelsen stadgar för fonden den 4 september 1988. En praxis som vuxit fram är att anslag ur denna fond sker i David Ahlqvists anda. Gunnar Bachér och senare hans syster Elisabeth kom successivt att donera värdepapper till förbundet att användas på samma sätt som för Ahlqvists fond. Dessa tillgångar kom att bilda Bachérs fond.

Fördelning av tillgångar till de olika fonderna

De olika fonderna har tidigare inte aktivt förvaltats av förbundet. Några större förändringar i värdepappersinnehaven som uppkom i samband med donation till Ahlqvists fond och Bachérs fond har inte skett. Värdeförändringar i aktieinnehaven har varit betydligt större i Bachérs fond än i Ahlqvists fond. Per den 31 december 2018 återfinns aktier i samtliga fonder med marknadsvärden om 333 tkr för Ahlqvists fond, 1 937 tkr för Bachérs fond och 137 tkr för Hyllnings- och minnesfonden.

Årlig direktavkastning som inte förbrukats i samband med anslag har inte kommit att allokeras till respektive fond. Förbundets nya placeringspolicy innebär att aktierna skall avyttras under 2019 och ersättas av andelar i värdepappersfonder.

Av ovanstående skäl fördelas tillgångarna till Ahlqvists fond, Bachérs fond och Hyllnings- och minnesfonden i relation till respektive fonds relativa andel av ändamålsbestämt eget kapital (24 %, 57 % respektive 19 %). Till Kvarnfonden allokeras endast ett belopp som svarar mot dess eget kapital.

Anslag från fonderna

Anslag ur Kvarnfonden sker endast för att täcka förbundets försäkringskostnader för de kvarnar förbundet äger eller har nyttjanderätt till.

Anslag från de övriga tre fonderna skall över en treårscykel inte överstiga direktavkastningen på placerade medel för var och en av de tre fonderna. Beviljade anslag kostnadsförs i räkenskaperna det år anslaget beviljas och avräknas respektive fonds ändamålsbestämda medel i samband med dispositionen av aktuellt årsresultatet. Direktavkastningen på de tre fonderna fördelas till respektive fonds ändamålsbestämda medel i relation till fondens andel av totala ändamålsenliga medel vid ingången av året.

Ändamål med fonderna

Anslag ur Kvarnfonden sker endast för att täcka förbundets försäkringskostnader för kvarnar. Anslag ur denna fond kan ske med belopp som överstiger fondens direktavkastning.

Ändamålet med David och Tyra Ahlqvists minnesfond är att i David Ahlqvists anda främja gotländsk kulturminnesvård, byggnadsvård och hembygdsforskning. De objekt och områden som omfattas av stödet skall vara tillgängliga för allmänheten. Mottagare är juridiska eller fysiska personer som på ideell grund uppfyller ändamålet.

Ändamålet med Elisabeth och Gunnar Bachérs fond är att främja gotländsk kulturmiljövård genom anslag till byggnadsvård och landskapsvård. De objekt som omfattas av stödet skall vara tillgängliga för allmänheten. Mottagare är juridiska eller fysiska personer som på ideell grund uppfyller ändamålet. Stöd kan vara särskilt lämpligt i de fall myndigheter ställer krav på icke-offentlig medfinansiering av projekt.

Ändamålet med Gotlands hembygdsförbunds hyllnings- och minnesfonden är att främja vård av, intresse och kunskap kring samt tillgänglighet till det gotländska kulturarvet. Stöd ur fonden kan exempelvis underlätta tillväxten i hembygdsrörelsen, till exempel genom särskilda satsningar på barn och unga. Mottagare är juridiska eller fysiska personer.

Styrelsen fattar beslut om en ansökan uppfyller ändamålen med respektive fond och om ansökt belopp helt eller delvis kan beviljas med hänsyn till fondens direktavkastning. Anslagen skall vara villkorade med att projekten genomförs, och skall hos mottagaren kunna definieras som bidrag och inte gåva. Utbetalning sker efter att ansökan om rekvisition har skett och kan således ske efter det år anslaget belastat resultatet.

Mottagaren skall inom tre år efter att anslaget mottagits redovisa att medlen används i enlighet med ansökan. I annat fall skall anslaget återbetalas. Mottagare av anslag skall på lämpligt vis informera om att bidrag skett från respektive fond genom att ange att projektet eller aktiviteten genomförts med stöd av:

- David och Tyra Ahlqvists minnesfond inom Gotlands hembygdsförbund
- Elisabeth och Gunnar Bachérs fond inom Gotlands hembygdsförbund
- Gotlands hembygdsförbunds hyllnings- och minnesfond.

Gotlands Hembygdsförbunds årsmöte 7 april 2019 i Etelhem bygdegård

Program:

12:00 - 13:00	Ombudsanmälan
13:00 - 13:30	Årsmötet öppnas Kaffe, lotteriförsäljning
13:30 - 13:40	Presentation av Etelhems Hembygdsförening
13:40 - 13:50	Utdelning av hedersnålar
13:50 - 14:50	Årsmötesförhandlingar
14:50 - 15:10	Information från Gotlands Hembygdsförbund
15:10 - 15:45	Sofia Hoas, ny kulturarvskonsulent, presenterar sig samt berättar om de svensbyboprojekt hon arbetar med
15:45 - 16:00	Presentation av vinnande lottnummer. Avslutning